

Resensies

- De Groot, C.T. 2010. **De leerling en zijn meester: inhoud en doorwerking van Melanchthons visie op de prediking.** Apeldoorn: Theologische Universiteit Apeldoorn.
(P.H. Fick) 503
- Naudé, J.A., ed. 2009. **The Bible and its translations: colonial and postcolonial encounters with the indigenous.** Stellenbosch: Sun Press.
(P.H. Botha) 504
- Fokusresensie**
- Conradie, Ernst. 2009. **Uitverkoop? In gesprek oor ... die verbruikerskultuur.** Wellington: Lux Verbi.BM.
(P.H. Heystek) 506

Resensies / Reviews

De Groot, C.T. 2010. De leerling en zijn meester: inhoud en doorwerking van Melanchthons visie op de prediking. Apeldoorn: Theologische Universiteit Apeldoorn. 82 p. Prijs: €9,95. ISBN: 978-90-75847-27-7. (Apeldoornse Studies no. 54.)

Resensent: P.H. Fick
Skool vir Kerkwetenskappe,
Noordwes-Universiteit

Vanuit die Teologiese Universiteit Apeldoorn kom daar reeds verskeie jare die bekende en gewaardeerde reeks “Apeldoornse Studies”, waarvan die werk van De Groot die nuutste is. Die outeur is ’n Nederlands Gereformeerde predikant te Zeewolde.

Hierdie werk is in twee opsigte waardevol. Die eerste is dat dit ’n historiese lig werp op die beskouing van die prediking in die tyd van die Reformasie. Verbasend min werke wat eksplisiet oor die prediking handel, het uit die pen van die reformatore gekom. In hierdie verband is Melanchthon (1497-1560), die “Onderwyser van Wittenberg”, ’n uitsondering. Hy skryf in 1529 ’n boekie met die titel *De officio concionatoris* (Oor die taak van die predikant) wat inderdaad as ’n homiletiek beskryf kan word. Hierdie werk word verder in perspektief geplaas deur die feit dat die uitgewer Johannes Varnier in 1535 in Ulm ’n publikasie die lig laat sien waarin dit saam met ’n werk van een van Melanchthon se studente, die sogenaamde *Ratio brevis et docta* (’n Kort, geleerde verhandeling) gedruk word. Dit word gedoen met ’n duidelike doel voor oë, naamlik dat die leser die verband tussen die leermeester en sy leerling se werk moet raaksien.

In die bestek van vier hoofstukke gee De Groot ’n inleiding, behandel Melanchthon se besorgdheid vir die prediking in die kerke van die Reformasie, gee bibliografiese gegewens en ’n analise van die inhoud van die *Ratio brevis et docta* en ’n vergelyking tussen die twee betrokke werke. In laasgenoemde hoofstuk gee De Groot ook enkele opmerkings oor die relevansie van die *Ratio brevis et docta*

vir die hedendaagse homiletiese praktyk. Al hierdie inligting word in die bestek van slegs 28 bladsye gegee – 'n aspek van die werk wat die leser met 'n amperse onvergenoegdheid laat, aangesien die onderwerp van die homiletiek in die tyd van die Reformasie sekerlik meer aandag verdien en baie vrae by die teoloog laat. Die feit dat Melanchthon en sy student so 'n belangrike plek vir die retorika in die lewering van preke gee, sorg vir 'n verdere dimensie van ondersoek. Dit is egter te verstane dat hierdie sake in so 'n beperkte mate aandag kry, aangesien die waarde en fokus van hierdie boek eerder te vind is in die laaste twee hoofstukke.

De Groot se werk is tweedens van besondere waarde omdat dit 'n vertaling uit die Latyn van die twee betrokke boekies bevat – dit is die heel eerste keer dat 'n vertaling daarvan in druk verskyn. Daarmee word die twee werke toeganklik vir talle studente wat nie Latyn magtig is nie, maar uiteraard Nederlands kan lees. Dit is opmerklik hoe in die Teologie die afgelope aantal jare weer 'n besondere belangstelling is in die navorsing van primêre bronne. Dit gaan gepaard met die studie van die antieke tale, maar dit is nie vir almal beskore nie. Vir diesulkes is vertalings soos hierdie van groot waarde. De Groot se vertaling is verdienstelik, lees gemaklik en is voorsien van enkele verduidelikende voetnote.

Hierdie werk word van harte aanbeveel vir studente in die Teologie met 'n besondere belangstelling in die Reformasie, die prediking en retorika.

Naudé, J.A., ed. 2009. The Bible and its translations: colonial and postcolonial encounters with the indigenous. Stellenbosch: Sun Press. 233 p. Price: R100,00. ISSN: 1015-8758. (<i>Acta theologica supplementum 12.</i>)

Reviewer: P.H. Botha
Faculty of Theology,
North-West University

The book highlights aspects of the history of translation as well as the more current issues contemporary translators of the Bible text have to come to grips within modern and present-day translations. Accepting the fact that a translation has authority and life independent of the translator on completion thereof, the translated text is still a product of the translation process influenced by various interpretative, cultural and linguistic problems.

The book in its entirety has been a delight to read. The various articles/chapters draw attention to diverse aspects of Bible translation which would intrigue the even less academic reader. Obviously the more academic orientated reader would benefit most from the specifics of the book, coaching, teaching, molding and divulging most needed methodologies and approaches to modern Bible translation practices. But, the whole style of the book and the approaches of the various authors compile a book that would benefit the lay person in understanding the complexities of translating the Bible into the text of modern linguistic expression.

Some titles of the chapters are quite provocative and demanding of the attention of the reader, vying for immediate and primary reading. Refer for example to the particular chapters of Wehrmeyer and Makutoane and Naudé, *Where have all the bishops gone?* and *Colonial interference in the translations of the Bible into Southern Sotho*. This somewhat challenging approach to the focus of a specific chapter does give the book an innate quality over and above that of rival publications.

The value of this book, at least for me, lies in the fact that the authors don't shy away from tackling the basic problems of translating ancient texts into modern idioms. The fact that some first translations are still preferred instead of the later modern versions, see the chapters by Lubbe and De Gruchy, asks for an open minded approach negating perhaps the so much loved rigid principles of Bible translation normally adhered to by scholars and striving to find the answers in the historical context of first translations as seen with Moffat's Setswana Bible (1857). Indeed, the chapters in the book tend to challenge long held beliefs regarding Bible translation whilst at the same time verifying other principles practiced in the translation processes. To my mind this publication makes a definite contribution to its field of study and one hopes, a lasting impression as well on those battling with the science of translating texts into the indigenous languages of our country.

Although the content of this book will most naturally target the academic fraternity first and foremost, it would also benefit the non-academic reader. I would further suggest that the book as a whole would be quite valuable to prescribe to theology students sensitising them to the whole complexity of preaching the Good News to language groups other than their own. The heterogeneous constitution of our South African society demands a focused and informed approach to Bible translation.

Fokusresensie

Conradie, Ernst. 2009. Uitverkoop? In gesprek oor ... die verbruikerskultuur. Wellington: Lux Verbi.BM. 237 p.
Prys: R119,95. ISBN: 978 07963 1047 7.

Resensent: P.H. Heystek
Gereformeerde Kerk Pretoria Montanapoort

Ernst Conradie is teoloog, navorser en skrywer van formaat. Hy do-seer Sistematiese Teologie en Etiek aan die Universiteit van Wes-Kaapland. Sy boek *Waar op dees aarde vind mens God? Op soek na 'n aardse spiritualiteit* is in 2007 met die Andrew Murry-prys bekroon.

Conradie slaag daarin om jou te nooi om die boek te lees. Hy rig sy uitnodiging wetenskaplik korrek deurdat hy in die inleiding nie op alleenreg wat die onderwerp aanbetref, aanspraak maak nie. Inteendeel, wanneer hy oor die sogenaamde “ideologie van ons tyd” skryf, stel Conradie dit duidelik dat hierdie boek één aspek ondersoek wat moontlik 'n oorsaak sou kon wees vir die sogenaamde finansiële krisis wat mense dwarsoor die wêreld, ryk en arm, die afgelope tyd so ingrypend geraak het. Die skrywer ondersoek dus slegs die rol wat die verbruikerskultuur (*consumerism*) speel in die wêreld waarbinne ons leef. Die boek gaan dus nie oor die verbruikerskultuur op sigself nie, maar meer oor 'n Christelike beoordeling van hierdie kultuur. Hiermee is die aktualiteit van die boek vir die gelowige leser bevestig. Conradie stel op p. 16: “Ten diepste gaan dit oor die invloed van die verbruikerskultuur op die kerk self – sodat kerke alte dikwels maar net die verbruikerskultuur weerspieël waarbinne die lede hulle bevind.”

Die meriete van die boek bestaan daarin dat Conradie 'n spesiaal-spesifieke aanpak het. Nadat in hoofstuk 1 uiteengesit is wat 'n verbruikerskultuur is, word in die res van die ander hoofstukke verskillende invalshoeke vir kritiek teen die verbruikerskultuur aan die orde gestel. Agtereenvolgens word die leser begelei om op grond van deeglike navorsing wat die skrywer gedoen het, die verbruikerskultuur te beoordeel: Hoofstuk 2: Vrae vanuit 'n ekologiese perspektief; Hoofstuk 3: Vrae oor ekonomiese geregtigheid; Hoofstuk 4: Vrae oor sosiale en sielkundige aspekte; Hoofstuk 5: Vrae vanuit die perspektief van 'n deugde-etiek; Hoofstuk 6: Vrae oor mense se verstaansgewoontes; Hoofstuk 7: Vrae oor godsdienstige aspekte.

In hoofstuk 8 volg enkele gevolgtrekkings. Conradie slaag daarin om die leser ten opsigte van elke hoofstuk met goed geformuleerde (spesifieke en nie-algemene) gevolgtrekkings te bedien.

Die boek bevat geweldig baie inligting, maar iets van 'n filosofiese onderbou is sigbaar. Tersaaklike aanhalings en verwysings na konferensies, uitsprake van kundiges op die gebied, asook die insigte van kerkleiers, getuig daarvan dat die skrywer die onderwerp beheers. Die boek is veel meer as 'n populêr-wetenskaplike publikasie en sal dus deur die meer ingeligte leser waardeur word.

Conradie se boek word van harte aanbeveel op grond van 'n prinsipiele en logiese aanpak en beredenering van 'n moeilike onderwerp; deeglike navorsing; 'n gemaklike skryfstyl; en 'n kinderlik-Christelike fokus op die mens se verantwoordelikheid om die onderwerp werklik te beoordeel. Om Conradie aan te haal (p. 221):

'n Mens sal kritiek teen die verbruikerskultuur inderdaad vervlak en verdraai indien jy misluk om waardering te kweek vir daardie dinge wat materieel, liggaamlik en aards is. Die Christelike soeke na transendensie (dit wat die materiële wêreld oorstyg) kan slegs plaasvind op grond van 'n waardering vir God se immanensie, God se teenwoordigheid in die skepping, in menslike kultuur en in die kerk as die liggaam van Christus.

